

УДК 378.014.6(477.43)

Микола Є. Скиба

Хмельницький національний університет

**ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Виділено та схарактеризовано складові системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Хмельницького національного університету, як то: принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти; нормативна база системи забезпечення якості; моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; інформаційна система університету та управління освітнім процесом; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: *система внутрішнього забезпечення якості, освітня діяльність, якість вищої освіти, Хмельницький національний університет, складові системи внутрішнього забезпечення якості.*

Николай Е. Скиба

Хмельницький національний університет

**ХАРАКТЕРИСТИКА СОСТАВЛЯЮЩИХ СИСТЕМЫ ВНУТРЕННЕГО
ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
И КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ ХМЕЛЬНИЦКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА**

Выделены и охарактеризованы составляющие системы внутреннего обеспечения качества образовательной деятельности и качества высшего образования Хмельницкого национального университета, такие как: принципы и процедуры обеспечения качества высшего образования; нормативная база системы обеспечения качества; мониторинг и периодический пересмотр образовательных программ; повышение квалификации педагогических, научных и научно-педагогических работников; информационная система университета и управления образовательным процессом; обеспечение наличия необходимых ресурсов для организации образовательного процесса; обеспечение публичности информации об образовательных программах, степени высшего образования и квалификации; обеспечение эффективной системы предотвращения и выявления академического плагиата в научных работах работников и соискателей высшего образования.

Ключевые слова: система внутреннего качества, образовательная деятельность, качество высшего образования, Хмельницкий национальный университет, составляющие системы внутреннего обеспечения качества.

Mykova E. Skyba

Khmelnytsky National University

CHARACTERISTICS OF COMPOSITION SYSTEMS OF INTERNAL PROVIDING QUALITY OF EDUCATIONAL ACTIVITY AND QUALITY OF HIGHER EDUCATION OF KHMELNYTSKYI NATIONAL UNIVERSITY

The components of the system of internal quality assurance of educational activities and the quality of higher education of the Khmelnytsky National University, such as: principles and procedures for ensuring the quality of higher education, are distinguished and characterized; normative base of the quality assurance system; monitoring and periodic review of educational programs; improvement of qualification of pedagogical, scientific and scientific-pedagogical workers; university information system and educational process management; ensuring the availability of the necessary resources for the organization of the educational process; providing publicity information about educational programs, degrees of higher education and qualifications; providing an effective system for preventing and detecting academic plagiarism in the scientific work of workers and applicants of higher education.

Keywords: *system of internal quality assurance, educational activity, quality of higher education, Khmelnytsky National University, components of the system of internal quality assurance.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У сучасних умовах інтеграції вищої освіти України у Європейський простір, надання вищим навчальним закладам високого рівня автономії та з метою підвищення якості людського капіталу актуальним є питання постійного покращення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Відповідно до розділу 5 Закону України «Про вищу освіту» у Хмельницькому національному університеті здійснюється удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), що передбачає низку процедур та заходів. Відтак, згідно з наказом від 01.09.2015 р. № 125 в університеті створений новий структурний підрозділ – відділ забезпечення якості вищої освіти (рис. 1), основною метою якого є реалізація стратегічних цілей розвитку університету щодо підвищення якості вищої освіти і якості освітньої діяльності, встановлення відповідності діяльності університету потребам суспільства та ринку праці у фахівцях наявного спектру спеціальностей [1]. До структури Відділу входять такі секції: моніторингу якості освітньої діяльності та стратегічного планування; незалежної діагностики результатів навчання студентів.

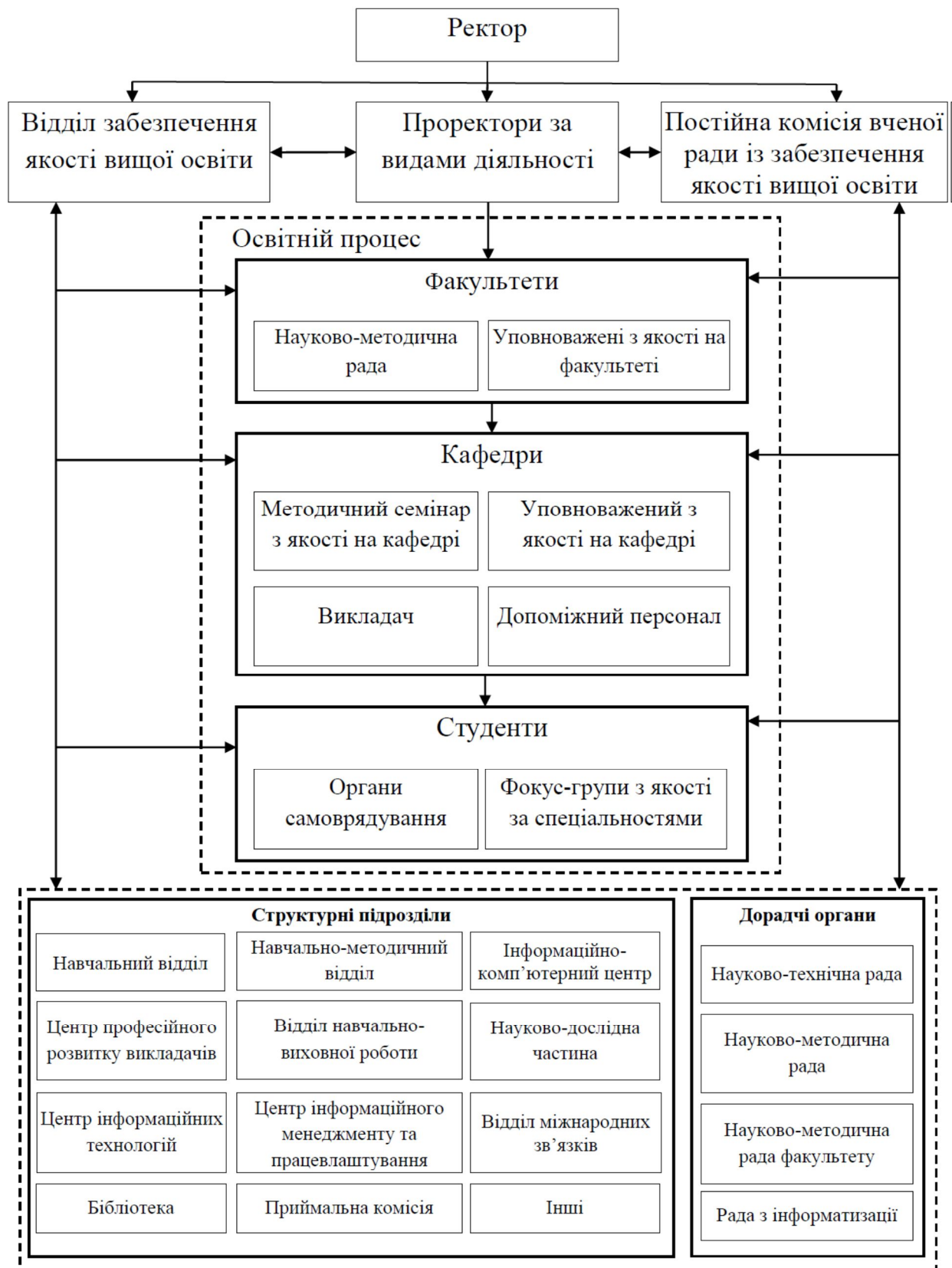

Рис. 1. Місце відділу в організаційній структурі системи внутрішнього забезпечення якості в Університеті

Основним завданням відділу є створення умов функціонування системи внутрішнього забезпечення якості, що передбачає:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу (та періодичного перегляду) освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті університету, на інформаційних стендах чи в будь-який інший спосіб;
- 4) спостереження за реалізацією (оцінювання результативності) планів підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) здійснення моніторингу (наявності необхідних) ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) аналіз стану інформаційної системи, щодо її ефективності для управління освітнім процесом;
- 7) збір інформації щодо забезпечення (оцінювання рівня) публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) сприяння роботі ефективною (відслідковування ефективності функціонування) системи запобігання та виявлення плагіату у наукових працях працівників університету і здобувачів вищої освіти тощо;
- 9) розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, участь у стратегічному плануванні тощо.

Метою статті є характеристика сучасного стану системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Хмельницькому національному університеті.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Відтак, наведемо характеристику складових системи внутрішнього забезпечення якості в Хмельницькому національному університеті:

1. Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти.

У Стратегії розвитку Хмельницького національного університету на 2016–2020 рр. [2] зазначено, що одним з основних концептуальних положень розвитку університет визнає підвищення якості своєї діяльності за рахунок сталого динамічного розвитку в умовах ринкової економіки; реалізація передумов для трансформування університету в заклад інноваційного типу, головну роль в якому відграватимуть студенти, а випускників університету – буде відрізняти висока затребуваність і конкурентоспроможність на сучасному ринку праці. Відтак, один із розділів документу присвячений забезпеченню якості освітньої діяльності університету.

Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Хмельницькому національному університеті визначені принципи, на яких вона базується [1]: усвідомлення усіма

співробітниками університету відповідальності за якість вищої освіти, що надається; визнання необхідності розроблення стратегії, політики та процедур забезпечення якості для освітніх програм, що реалізуються; прийняття науково обґрунтованих рішень на основі аналізу повної й об'єктивної інформації; відмови від авторитарного стилю керування і перехід до лідерства; глибокого і повного делегування повноважень на усіх рівнях управління, що передбачає й відповідальність керівників за роботу системи; постійне навчання персоналу; максимальне урахування вимог до якості вищої освіти усіх зацікавлених сторін.

Система внутрішнього забезпечення якості в університеті представлена сукупністю політики та відповідних процедур забезпечення якості освітньої діяльності, стандартів для програм, що реалізуються, і кваліфікацій, що присвоюються. Процедурами забезпечення якості вищої освіти в університеті є: оновлення структури спеціальностей та спеціалізацій, розроблення освітніх програм з урахуванням вимог бенефіціарів, розроблення нормативно-методичного забезпечення якості освітньої діяльності, моніторинг рівня сформованості професійної компетентності здобувачів вищої освіти, повторне оцінювання письмових робіт студентів, залучення зовнішніх екзаменаторів, виявлення та запобігання академічного плагіату, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм, контроль виконання ліцензійних умов щодо провадження освітньої діяльності, моніторинг провадження освітньої діяльності, забезпечення прозорості результатів діяльності університету, встановлення зовнішніх зв'язків з бенефіціарами. Система внутрішнього забезпечення якості в університеті є складником системи забезпечення якості вищої освіти в Україні.

Організація внутрішнього забезпечення якості в університеті здійснюється на таких п'яти рівнях: перший – здобувачі вищої освіти; другий – кафедра (гаранти освітніх програм, викладачі, куратори академічних груп); третій – факультет (декан, заступники деканів, методична та вчена ради факультетів); четвертий рівень – ректорат, відділ працевлаштування, відділ забезпечення якості вищої освіти, Вчена рада університету (постійно діюча комісія із забезпечення якості вищої освіти); п'ятий – Наглядова рада університету.

2. Нормативна база системи забезпечення якості.

На вимогу чинного Закону України «Про вищу освіту» та згідно з наказом по університету від 04.12.2014 р. № 185 робочими групами, які здійснювали оновлення нормативної документації університету, розроблена низка документів, що представлені у збірнику нормативних документів [3].

Усі вищезазначені нормативні документи, що регламентують організацію освітнього процесу та процеси, що його супроводжують, видані у різні часи редакційно-видавничим центром університету у вигляді збірників [3-6], розповсюджені на усіх структурних рівнях навчального закладу та розміщені в інформаційній системі «Електронний університет».

За період 2015–2017 років нормативна база поповнилася низкою нових нормативних документів, а саме: Тимчасове положення про освітні програми підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти; Тимчасове положення про запобігання та виявлення плагіату; Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін студентами; Положення про участь здобувачів вищої освіти у процедурах забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти; Положення про конкурсну комісію факультету; Положення про Вчену раду факультету; Положення про відділ забезпечення якості вищої освіти; Положення про порядок проведення виборів ректора; Положення про студентське конструкторське бюро; Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених; Положення про порядок проведення Конкурсу проектів науково-дослідницьких робіт.

3. Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та на виконання наказу по університету до 01.02.2015 р. робочими групами факультетів вперше були розроблені проекти профілів та освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм підготовки фахівців для ступенів вищої освіти – бакалавра та магістра. Розроблені проекти освітніх програм, відповідно до Тимчасового положення про освітні програми підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти, пройшли встановлену в університеті процедуру експертизи та затверджені на засіданнях вченої ради університету і введені в дію наказами ректора. Усі 129 освітніх програм за усіма 50 спеціальностями та рівнями вищої освіти розміщені на сайті університету.

За новоствореними освітніми програмами були розроблені навчальні плани підготовки фахівців за спеціальностями, за якими на сьогодні навчаються студенти першого та другого курсів першого рівня вищої освіти (бакалаврський) та п'ятого (шостого) курсів другого рівня вищої освіти (магістерський) денної форми навчання. В осінньому семестрі 2017-2018 н. р. планується здійснити моніторинг освітніх програм із залученням роботодавців та здобувачів вищої освіти.

4. Підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників.

На сьогодні питання підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу (ПВС) вищих навчальних закладів України регламентується Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затвердженим наказом МОН України від 24.01.2013 р. № 48.

Основними видами післядипломної освіти в університеті є підвищення кваліфікації та стажування. Реалізація окремих видів післядипломної освіти здійснюється такими структурними підрозділами університету: центром підвищення кваліфікації, післядипломної освіти; навчально-методичним

відділом; центром професійного розвитку викладачів; факультетом заочно-дистанційного навчання; українсько-польським центром.

Структурні підрозділи університету, які уповноважені здійснювати післядипломну освіту, мають забезпечувати її якість відповідно до вимог державних стандартів освіти. Навчальні плани і програми з підвищення кваліфікації затверджуються на підставі узгодження із замовником (при необхідності).

Основною формою підвищення кваліфікації ПВС університету є стажування. Підрозділи університету направляють науково-педагогічних працівників на стажування згідно з річними планами, складеними на підставі договорів з підприємствами, організаціями, науковими установами, навчальними закладами України та за її межами, де буде здійснюватися стажування. Міжнародні стосунки з питань стажування викладачів здійснюються за міждержавними угодами та договорами з відповідними установами за кордоном.

В університеті створені належні умови для опанування науково-педагогічними працівниками новітніми технологіями навчання. Зокрема, у 72-годинній програмі курсів психолого-педагогічного циклу для молодих викладачів передбачене вивчення комп'ютерних технологій навчання та інноваційних педагогічних технологій, що застосовуються у вищій професійній освіті. Значна увага приділяється питанням роботи викладачів у модульному середовищі для навчання на платформі «Модульне середовище для навчання» (MOODLE).

В якості педагогічного експерименту для викладачів окремих кафедр в університеті використовується накопичувальна система підвищення кваліфікації. Вона є добровільною альтернативною формою підвищення кваліфікації, що впроваджується з метою створення умов для реалізації можливостей безперервної освіти шляхом виконання індивідуального освітнього плану підвищення кваліфікації викладача, дозволяє викладачеві конструювати власний освітній маршрут (самостійно обирати зміст, терміни, режим навчання) з урахуванням своїх професійних потреб, проблем, досягнутого рівня кваліфікації.

Впродовж останніх трьох років під час зимових канікул студентів для ПВС університету організуються курси вивчення англійської та польської мов. Після закінчення навчання на курсах англійської мови слухачам були видані сертифікати, що підтверджують отримання відповідного рівня володіння ними іноземною мовою.

Впродовж 2016–2017 н.р. співробітниками новоствореного відділу забезпечення якості вищої освіти для учасників студентських фокус-груп із забезпечення якості освітньої діяльності і вищої освіти було проведено низку ознайомчих лекцій і тренінгів щодо системи внутрішнього забезпечення якості та участі здобувачів вищої освіти у процесах забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти.

Крім цього, згідно з наказом ректора у 2017–2018 н. р. для гарантів освітніх програм, деканів факультетів та заступників деканів з навчально-методичної роботи буде проведений цикл тематичних семінарів з метою ознайомлення їх з принципами та організацією процедур моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм., а для членів студентських фокус-груп

5. Інформаційна система університету та управління освітнім процесом.

Результатом комп'ютеризації, інформатизації усіх видів діяльності університету є розвинута комп'ютерна мережа університету, велика кількість програмних продуктів, швидкісний Internet та використання в навчальному процесі сучасних інформаційних технологій.

Мережа університету розвивається в рамках моделі єдиного інформаційного простору, заснованого на інформаційних технологіях. В університеті реалізується програма «Комп'ютеризація навчального процесу», метою якої є досягнення якісно нового технічного і організаційного рівня комп'ютеризації основних напрямів діяльності університету, удосконалення системи управління та підвищення якості освітніх послуг на базі створення електронного освітнього середовища. Ця мережа забезпечує функціонування інформаційних систем: дистанційне навчання, MOODLE, електронний університет, планово-фінансовий відділ, автоматизована бібліотечно-інформаційна система (АБІС), Anti-Plagiarism.

Мережа об'єднує 46 комп'ютерних лабораторій та забезпечує доступ до інформаційних систем університету, а також доступ до всесвітньої мережі Internet. У травні 2012 року Хмельницьким національним університетом підписана угода з ДП «Інфоресурс» щодо включення ХНУ до ЄДЕБО. Для забезпечення безперебійного функціонування та внесення даних в ЄДЕБО відповідним наказом були закріплені функції програмно-технічного обслуговування інформаційних систем за інформаційно-комп'ютерним центром, призначено адміністратора та відповідальних операторів.

З метою удосконалення існуючої інформаційної системи сьогодні в університеті реалізується розроблення нових підпрограм: електронного документообігу; електронної форми робочої програми навчальної дисципліни; електронної форми інформаційного пакету спеціальності; вільного вибору варіативних дисциплін здобувачами вищої освіти; анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості навчальних курсів та їх викладання. Подальшого удосконалення потребують підпрограми: «Розклад занять» та система «Anti-Plagiarism».

6. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.

В університеті функціонує інформаційна система, що містить такі складові: електронна бібліотека, дистанційне навчання, модульне середовище для навчання. В межах інформаційної системи університету з 2006 року функціонує підсистема MOODLE, яка містить навчально-методичні комплекси

усіх дисциплін і забезпечує ефективну самостійну роботу студентів усіх напрямів і спеціальностей. На сьогодні розроблені понад 2500 навчально-методичних комплексів. Усі електронні освітні ресурси що розміщують у інформаційній системі обов'язково проходять експертизу.

Відповідно до наказу МОН України від 18.04.2014 року № 486 скасована процедура надання грифу МОН України навчальній літературі. У зв'язку з цим, в університеті розроблено Тимчасове положення про надання навчальній літературі грифу університету, яким встановлена процедура контролю її якості [7].

Навчальні матеріали підручників і навчальних посібників рішенням Науково-методичної ради університету від 24 грудня 2014 року (протокол № 4) обов'язково проходять перевірку на виявлення плагіату.

7. Оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників.

Удосконалення підходів до оцінювання навчальних досягнень студентів посилюється інтеграційними процесами в Європі, у яких задіяна Україна, як учасниця Болонського процесу. Зокрема, намітилася тенденція поступового переходу до більш складних методик оцінювання та застосування багатобальних оцінювальних шкал, диференційованих підходів до оцінювання навчальних досягнень студентів.

В університеті прийнята модель контрольної-оцінювальної системи навчальних досягнень, що базується на таких основних елементах: навчальні параметри, структура знанневих компонентів дисципліни, критерії, шкала оцінювання, інтервальна шкала переходу до оцінок ЄКТС, форми підсумкового і поточного контролю. Відповідно запроваджене співвідношення національної шкали оцінювання та шкали ЄКТС, яке дозволяє об'єктивно оцінити результати навчальних досягнень студентів через інтервальну шкалу переходу. Чинна інтервальна шкала переходу від національних оцінок до оцінок ЄКТС, яка використовується в університеті з 2005 року, декілька разів коригувалася з метою наближення співвідношення оцінок до шкали ЄКТС. Вона уточнювалася на підставі аналізу статистичних даних результатів екзаменаційних сесій, отриманих впродовж певних періодів навчання студентів одного напрямку підготовки (або групи споріднених напрямів).

Поточні результати навчальних досягнень студентів заносяться в електронний журнал викладача і доступні для перегляду та аналізу як завідувачу кафедри та декану, так і студентам та їх батькам. За підсумками навчальної роботи студента визначається його рейтинг. Загальний семестровий рейтинг студента фіксується в його індивідуальному навчальному плані і може використовуватись для надання рекомендацій щодо навчання на бюджетній формі та наступних освітніх рівнях, при розподілі на роботу тощо. При цьому семестровий рейтинг охоплює усі дисципліни, що вивчаються у семестрі, незалежно від форми підсумкового контролю (іспит чи залік), виставляється в

індивідуальний навчальний план студента та навчальній картці студента. Усі види рейтингу визначаються в автоматизованому режимі на основі залікових та екзаменаційних відомостей. Згідно з чинними Правилами призначення стипендій [8] студент може отримати додаткові рейтингові що враховує участь студента у науковій, науково-технічній (творчій) чи спортивній діяльності та громадському житті.

В університеті ще з 2003 року запроваджено щорічне рейтингове оцінювання ПВС та наукових співробітників університету для підвищення їхньої трудової активності, більш повнішого використання їх інтелектуального потенціалу та об'єктивного стимулювання ефективності всіх видів робіт. Приймаючи до уваги, що праця викладача складна та багатогранна, то її оцінювання має бути комплексним і враховувати не лише обсяг виконаної роботи, але й її якість, що визначається відповідними коефіцієнтами та оцінками роботи викладача студентами, деканатом, іншими викладачами кафедр.

Для оцінювання обсягу роботи, яку виконує викладач, використовуються норми часу, рекомендовані Міністерством освіти і науки України та прийняті Вченою радою університету. Робота викладачів оцінюється за п'ятибальною шкалою: 5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно», 1 – «дуже погано». Якщо студент, викладач або член комісії деканату не можуть дати об'єктивну оцінку викладачу, роботу якого розглядають, то вони анкети не заповнюють. Зміст анкет затверджується Вченою радою університету.

Після оцінювання роботи усіх викладачів визначається загальний показник (оцінка) роботи кафедр і факультетів.

Оцінювання роботи наукових співробітників здійснюється науково-дослідною частиною і відділом аспірантури та докторантури університету. При цьому враховується не лише науково-дослідна робота, а й інші види робіт (навчальна, навчально-методична), які вони виконували в університеті за звітний календарний рік.

Деканати факультетів на початку кожного семестру проводять анонімне анкетування студентів з метою оцінювання роботи викладачів за попередній семестр. На основі одержаних за два попередні семестри навчального даних встановлюється середня оцінка роботи викладача очима студентів, про яку письмово повідомляється відповідна кафедра та деканат. Крім цього, в кінці навчального року (не пізніше 15 червня) всіма деканатами дається власна оцінка роботи викладачів. На основі одержаних даних встановлюється оцінка роботи викладачів очима деканату, про що повідомляється відповідна кафедра. Якщо викладач працює на різних факультетах, то загальна його оцінка визначається як середнє арифметичне оцінок усіх факультетів.

Для оцінювання роботи викладачів кафедри завідувачі кафедр на початку календарного року (не пізніше 15 червня) проводять анонімне анкетування

викладачів очима викладачів кафедри. На основі одержаних даних встановлюється оцінка роботи викладача інших викладачами кафедри.

Всі викладачі та наукові співробітники щороку до 25 червня складають звіт про виконання всіх робіт за поточний навчальний рік, крім наукової роботи. Звіт з наукової роботи складають за поточний календарний рік до 25 листопада і він може бути уточнений до 25 червня в загальному звіті. Для підведення загальних підсумків роботи викладачів, наукових співробітників, кафедр і факультетів наказом ректора створюється спеціальна комісія, якій до 15 вересня передаються перевірені звіти всіх викладачів, кафедр і факультетів. Підсумки рейтингового оцінювання роботи викладачів і наукових співробітників оголошуються на загальних зборах ПВС університету в лютому наступного року.

Впроваджена система рейтингового оцінювання роботи викладачів виявилася ефективним методом управління роботою ПВС університету та ефективним механізмом стимулювання їх активності у різних видах діяльності. Ознайомитися з рейтингом викладачів за результатами попереднього навчального року можна на сайті Хмельницького національного університету.

8. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації.

У Хмельницькому національному університеті одним із способів висвітлення публічної інформації є її публікація на офіційному web-сайті за адресою khnu.km.ua. Сайт розміщений на сервері університету та працює цілодобово.

Висвітлення інформації про освітні програми, ступені вищої освіти, та кваліфікації проводиться на сайтах кафедр, приймальної комісії та інших підрозділів, що є складовими сайту університету. Крім цього на сайті університету для потенційних абітурієнтів та навчальних закладів-партнерів постійно розміщені інформаційні пакети з усіх спеціальностей.

Перше видання Інформаційного пакету (у двох томах) в університеті здійснено відповідно до вимог Наказу МОН України у 2005–2006 роках; друге видання – у 2008 році. Подальші видання змісту освітніх програм почали здійснювати факультети та розміщувати електронні варіанти документу на сайті університету. З 2012–2013 навчального року впроваджена практика перекладу Інформаційних пакетів англійською мовою, що значно полегшує користування ними іноземними партнерами.

З 2013 року впроваджена практика оприлюднення звіту про результати діяльності університету за навчальний рік на сайті університету [9–11].

В університеті триває робота щодо перебудови профорієнтаційної роботи закладу та встановлення зв'язку з потенційними абітурієнтами шляхом розміщення на сайті університету інформаційних матеріалів, анкет-опитувальників, нових рубрик, оновлення дизайну сайту тощо.

Ознайомитися з публічною інформацією Хмельницького національного університету можна на сайті закладу за адресою <http://www.khnu.km.ua/root/page.aspx?l=0&r=700&p=100>.

9. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти.

Для вирішення проблеми плагіату в навчальному процесі та науковій діяльності в університеті з 2008 року розпочата розробка системи Anti-Plagiarism. У 2010 році, після попереднього тестування, система Anti-Plagiarism почала використовуватися в університеті для перевірки результатів дипломного проектування здобувачів вищої освіти. Застосування цієї системи дозволяє: здійснювати перевірку дипломних проектів і робіт студентів; здійснювати перевірку дисертаційних робіт здобувачів наукових ступенів; наукових та методичних праць викладачів; здійснювати перевірку програмного коду написаного різними мова програмування (C, C++, C#, Java тощо) у дипломних проектах (робота), результатом яких є програмний продукт; виявляти випадки плагіату; виявляти навмисно перекручений текст; запобігати випадкам порушення законодавства та настанню юридичної відповідальності. В системі Anti-Plagiarism можна здійснювати перевірку текстів будь-якою мовою та, залежно від побажань користувачів, встановлювати граничний рівень плагіату та помилок.

Система Anti-Plagiarism дозволяє здійснювати багатоваріантну перевірку представленого матеріалу: у власній базі даних, у Word Wide Web.

Практичне застосування системи показало ефективність застосування цієї системи на етапі дипломного проектування. На сьогодні з сервера проекту завантажено більше ніж 40 000 копій програмного забезпечення Anti-Plagiarism. Користувачами системи Anti-Plagiarism є більше 370 освітніх закладів з усього світу. У 2012 р. після врахування побажань користувачів була створена глобальна система з загальною базою документів та системою адміністрування доступу до результатів аналізу документів, що дозволило значно прискорити аналіз документів та якість визначення плагіату.

Враховуючи загальносвітові тенденції, можна стверджувати, що альтернатив застосуванню систем запобігання плагіату у навчальному процесі та науковій діяльності освітніх закладів сьогодні немає. Досвід використання системи Anti-Plagiarism, що є розробкою Хмельницького національного університету, доводить ефективність використання таких систем для підвищення якості освітнього процесу.

Запобігання та виявлення плагіату у Хмельницькому національному університеті здійснюється відповідно до Положення [12]. Згідно з цим положенням об'єктами виявлення плагіату є результати діяльності учасників освітнього процесу: навчальної (здобувачі вищої освіти), наукової (науково-педагогічні, педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти та наукових

ступенів магістра, доктора філософії, доктора наук), навчально-методичної (науково-педагогічні, педагогічні працівники та співробітники Університету).

Висновки. Безперечним є той факт, що функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Хмельницькому національному університеті є актуальним та необхідним напрямом діяльності закладу в умовах жорсткої конкуренції. Вважаємо очевидним необхідність подальшого розвитку системи внутрішнього забезпечення якості. Зокрема, починаючи з 2017-2018 н. р. заплановано виконання таких заходів: запровадження системи прогностичних параметрів успішності навчання майбутніх здобувачів вищої освіти на різних рівнях; моніторинг рівня сформованості професійної спрямованості студентів; формування Стратегії функціонування системи забезпечення якості вищої освіти у ХНУ на 2018–2020 рр.; розроблення Положення про керівників проектних груп (гарантів) з розроблення освітніх програм підготовки фахівців тощо.

Література:

1. Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/root/res/pol22.pdf> (дата звернення 15.07.2017).
2. Стратегія ХНУ на 2016–2020 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/root/res/0-100-255.pdf> (дата звернення 15.07.2017).
3. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності : зб. нормативних документів / Упоряд.: В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова. – Хмельницький: ХНУ, 2015. – 445 с.
4. Система управління якістю вищої освіти у Хмельницькому національному університеті: Зб. нормат. документів з організації навчального процесу. Ч. 1. / Упоряд.: В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 202 с.
5. Система управління якістю вищої освіти у Хмельницькому національному університеті: Зб. нормат. документів з організації навчального процесу. Ч. 2. / Упоряд.: В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 216 с.
6. Система управління якістю вищої освіти у Хмельницькому національному університеті: Зб. нормат. док. з організації освітньої діяльн. / Упоряд.: В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова. – Хмельницький: ХНУ, 2010. – 466 с.
7. Тимчасове Положення про порядок надання навчальній та навчально-методичній літературі грифу вченої ради Хмельницького національного університету // Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності:

Зб. нормативних документів / Упоряд.: В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова. – Хмельницький: ХНУ, 2015. – С. 231–234.

8. Правила призначення стипендій студентам, аспірантам і докторантам Хмельницького національного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/root/res/st1.pdf> (дата звернення 30.07.2017).

9. Наш університет у 2013–2014 навальному році. Інформаційний довідник, Випуск I / М. Є. Скиба, Г. В. Красильникова, В. І. Бегняк – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 132 с.

10. Наш університет у 2013–2014 навчальному році. Інформаційний довідник, Випуск II / М. Є. Скиба, Г. В. Красильникова. – Хмельницький: ХНУ, 2014. – 105 с.

11. Звіт ректора ХНУ Скиби М.Є. про результати виконання у 2015 році умов контракту з МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/root/res/700-16-0.pdf> (дата звернення 30.07.2017).

12. Тимчасове положення про запобігання та виявлення плагіату у Хмельницькому національному університеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/root/res/0-100-49-15.pdf> (дата звернення 30.07.2017).